

Heemkunde Boxtel

Nieuwsbrief

Heemkunde Boxtel

*25 oktober
Heemkundelezing*

oktober 2018

**Donderdag 25 oktober 2018 om 20.00 uur
in zaal Rembrandt, Rechterstraat 56 Boxtel.
Van de Aar tot de Zwarte Raaf.
Ruim vijf eeuwen kleurrijke huisnaamgeving
in Boxtel.
Presentatie van het boek door Wim Veekens**

Den Engel, de Acht Zaligheden, het Kasteeltje, en de Kom zijn bij velen nog bekend. Maar ook eeuwen geleden hadden huizen al huisnamen. Wim Veekens stuitte tijdens zijn toponiemenonderzoek onverwacht op veel huisnamen. Het resultaat is een uitgebreide publicatie waarin de Buxtelse huisnamen tussen 1450 en 1985 opgenomen zijn. Het bleek zeker de moeite om deze categorie in een aparte publicatie te belichten. Het resultaat is een prachtig boek geworden, mooi opgemaakt en voorzien van veel foto's en kaartjes.

Den Eenhoorn

Hoewel huisnamen vaak minder tot de verbeelding spreken dan plaatsnamen (toponiemen), komt men aan de hand van bestudering van met name de oude huisnamen allerlei zaken aan de weet, zoals de plaats waar deze oude huizen met een naam stonden. Ook laat bestudering van de huisnamen zien welke belangrijke functies ze konden hebben. Als adreswijzer had de huisnaam een oriënterende functie, of een identificerende taak door de uitbeelding van de naam. Huisnamen zijn steeds weer boeiend en hebben voor degene die zich in de huisnaamgeving van zijn woonplaats verdiept een grote betekenis. De huisnamen

verbinden zo de bewoner met de geschiedenis van onze woonplaats. Heemkunde Boxtel is verheugd met het resultaat van het gedegen onderzoek van Wim Veekens.

Aanbieding :

**Tot 21 oktober
€29,95**

**Daarna
€34,95**

Heemkundefleden en andere belangstellenden kunnen het boek bij voorintekening bestellen bij Heemkunde Boxtel. Tot 21 oktober 2018 is het boek in de voorverkoop voor €29,95 te verkrijgen bij onze heemkundekring of bij de uitgever, <https://www.picturespublishers.nl/product/van-de-aar-tot-de-zwarte-raaf/>

Maak daarvoor €29,95 over op rekening NL79RABO0128712880 tnv Heemkundekring Boxtel, onder vermelding van naam en adres. Het boek kan tijdens de presentatie op 25 oktober worden opgehaald, of op vrijdagmorgen tussen 10.00 en 13.00 uur in onze Heemkamer achter de VVV.

Na 21 oktober is het boek te koop voor €34,95 via de website van Pictures Publishers, de boekhandel, en onze Heemkamer.

Als doden konden spreken

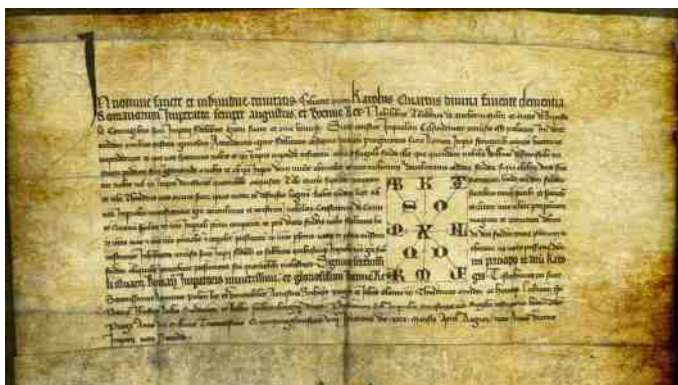
Door Hans de Visser

Als doden konden spreken.

Deze woorden zei één van de kinderen die bij een van de grafstenen in de Sint Petrusbasiliek stonden. U bent verbaasd ? Wij ook. Maar u bent verbaasd dat wij in staat zijn om 'doden te laten spreken'. Wij zijn verbaasd dat het ons is gelukt om deze doden 'tot leven te wekken'. Wij zijn een groep van 7 personen die contact hebben gehad met drie groepjes mensen uit het verleden.

Als eerste kwamen wij in contact met een dame en heer op kasteel Stapelen. Zij stapten net in een rijtuig met twee paarden ervoor. Wij vroegen hen waar zij naar toegingen. 'Naar Praag', zeiden zij, 'Een reis van zeker een jaar voordat wij hier in Boxtel weer terug zullen zijn. Wij gaan naar onze grote baas om te vragen of wij bij hem in dienst mogen komen. Als dat lukt, dan zijn wij niet meer afhankelijk van zijn zetbaas, die het ons heel moeilijk kan gaan maken'. 'Goede reis en behouden thuiskomst', zeiden wij in koor. De koetsier klakte met zijn tong en de paarden zette het op een lopen.

Vervolgens kwamen wij een priester tegen. Hij was zeer gehaast en schichtig. 'Wat is er met jou ge-

beurd?', vroegen wij hem. 'Je houdt het niet voor mogelijk', zei hij, 'maar er is mij zojuist iets vreselijks overkomen. Onder de dienst hier in de kerk stiet ik een beker om. Ik werd lijkleek en daarna vuurrood van schaamte. Nu ga ik het opbiechten aan mijn superieur. Hopelijk vergeeft hij het mij'. En haastig stapte hij voort in zijn wapperende toog.

De laatste persoon die wij tegenkwamen, klapperde met zijn tanden. 'Wat doe jij nou?', vroegen wij hem. 'Ik schrok mij even geleden dood. Ik liep hier over het kerkhof. Plotseling een oorverdovend kabaal. Gekraak van hout en een grote stofwolk. Ik zag tot mijn stomme verbazing het kerkdak omlaag komen. Heel het middenstuk van dit dak kwam donderend naar beneden. Onze mooie kerk is ingestort. De kerkenraad heeft veel te lang gewacht met restauratiewerkzaamheden. Nu zijn wij van de regen in de drup terechtgekomen. Onze mooie Sint Petruskerk is reddeloos verloren. Dat wordt puinruimen.'

Wilt u weten wat zij ons nog meer hebben verteld ? Ga naar de website 'heemkundeboxtel.nl'. Als u dan op de icoon 'Onderwijs' klikt, verschijnen er weer drie icoontjes. Onder deze drie onderwerpen vindt u de 'films'. Klik vervolgens op de drie verschillende films. U zal stom verbaasd zijn.

Terugblik excursie op 22 september 2018

Hoewel er dit jaar minder heemkundeleden zich hadden opgegeven voor de jaarlijkse excursie heeft de reiscommissie er toch weer een gezellige en leerzame dag van gemaakt.

In Bergen op Zoom werd de grote groep in drieën gesplitst. De kleinste groep ging ondergronds en genoot van De Grebbe, een gerestaureerde watergang en stadsriool. In de 13e eeuw werd de Grebbe gegraven om turf naar de haven te vervoeren. Lakenvolders, ververs en leerlooiers haalden het water dat ze voor hun ambacht nodig hadden, uit de Grebbe. Later deden de bierbrouwers hetzelfde. Ook loosden zij hun afval op de Grebbe, evenals de bewoners van de steeds maar groeiende stad.

De twee andere groepen maakten onder leiding van stadsgidsen een rondleiding langs het Markiezenhof,

de Gertrudiskerk en het oude stadhuis.

De Gertrudiskerk heeft een veelbewogen geschiedenis. Bij binnenkomst valt niet alleen het vierkante kerk-schip, maar ook de indrukwekkende inrichting op. We bewonderden de zes meter hoge grafmonumenten gemaakt door beroemde beeldhouwers en het gedenkteken boven het graf van de markiezen en hun familie. Ook een groot aantal kunstwerken, vier monumentale orgels en biechtstoelen uit de zeventiende eeuw met prachtig Mechels houtsnijwerk, maakten een bezoek aan deze kerk meer dan waard.

Foto: Rini van Oirschot

Het Stadhuis is een samenvoeging van drie afzonderlijke panden. In 1611 kreeg het stadhuis een nieuwe voorgevel, opgetrokken uit Gobertangesteente. De spreuk 'Mille Periculis Super-sum' (duizend gevaren kom ik te boven) herinnert aan de rol van de stad in de

Tachtigjarige Oorlog.

Het Oude Stadhuis wordt tegenwoordig gebruikt voor raads- en commissievergaderingen, congressen en is een populaire locatie voor bruiloften.

In de trouwzaal van het gemeentehuis, de oude raadszaal, hing een schilderij van de in 1898 gekroonde koningin Wilhelmina. En precies dat schilderij werd door de Boxtelse kunstinrichting Peinture Bogaerts gemaakt. Boxtel heeft dus nog meer relaties met Bergen op Zoom dan enkel de roots van onze secretaris.

Onze reis voerde verder langs Zondereigen waar we, nu in het echt, keken naar de 'Dodendraad'. Over deze dodendraad werd in maart 2017 een lezing verzorgd voor Heemkunde Boxtel door Herman Janssen en Frans van Gils.

Verder ging de reis naar Hoogstraten waar stadsgidsen ons rondleidden over het Begijnhof en Begijnhofkerk. Het begijnhof is in Hoogstraten ontstaan kort voor 1380 (waar kennen we die datering nog meer van? Het Boxtels Bloedwonder). In de tweede helft van de 18e eeuw liep het aantal begijnen geleidelijk terug tot in 1972 de laatste vertrok. Het Begijnhof werd gerestaureerd en staat nu op de Unesco-lijst van Werelderfgoed. De barokkerk werd in 1687 gewijd en kreeg als patroonheiligen St. Jan-evangelist en de H. Begga. In Boxtel sloten we deze dag af met een diner bij restaurant N9NE aan de Parallelweg-zuid.

Scherven zoeken tijdens veldloop

Op zaterdag 6 oktober organiseert ArcheoHotspot Boxtel in samenwerking met de Archeologiewerkgroep van Heemkunde Boxtel weer een veldloop vanuit het Oertijdmuseum.

Verzamelen op de parkeerplaats van het Oertijdmuseum om 10.00 uur om van daaruit te vertrekken naar de akker, waar we gaan zoeken naar schervjes of pijpenkopjes.

Deze dag mag er ook met de metaaldetector gezocht worden. We hebben hiervoor toestemming van de eigenaar van de akker. Op een later tijdstip zullen de gevonden voorwerpen samen worden gedetermineerd en eventueel bewaard. De veldloop gaat onder alle weersomstandigheden door, dus zorg voor passende kleding.

Heeft u zelf al eerder wat gevonden en wilt u weten wat het is? Hiervoor kunt u dagelijks terecht bij de ArcheoHotspot in het Oertijdmuseum. En elke 1e zaterdag van de maand van 10.00-13.00 uur zijn hier activiteiten waaraan u kunt meedoen. Iedereen die geïnteresseerd is, is welkom. De ArcheoHotspot probeert hiermee de interesse in het verleden en in onze geschiedenis te vergroten door ook zelf actief hiermee bezig te zijn.

De agenda vindt u op www.heemkundeboxtel.nl

De archeologiewerkgroep van Heemkunde Boxtel is altijd opzoek naar vrijwilligers.

Voor meer informatie hierover kunt u e-mailen met archeo@heemkundeboxtel.nl

Prehistorisch vuursteen bewerken in het Oertijdmuseum

Diverse leden van de VAAE (Vereniging voor Archeologische Experimenten en Educatie) komen op 14 oktober a.s. naar het Oertijdmuseum te Boxtel om de gehele dag door demonstraties te geven over allerlei manieren van vuursteenbewerking.

Bezoekers van het Oertijdmuseum krijgen dan gratis uitleg over hoe de mensen in de steentijd hun gebruiksvoorwerpen maakten.

Technieken die gedemonstreerd worden zijn o.a.: klingtechniek, kerntechniek. Levalloistechniek, drukretouche, contra coup techniek, buffertechniek.

De werktuigen, denk daarbij aan pijlpunten, vuistbijlen en schrapers, die ter plaatse gemaakt worden krijgen de bezoekers mee als aandenken.

Mensen kunnen die dag ook hun eigen archeologische vondsten meenemen voor determinatie, er is namelijk ook een ArcheoHotspot aanwezig in het museum. Voor entreprijzen en openingstijden zie www.oertijdmuseum.nl.

Cursus Petrus-o-logie

In het najaar van 2017 verzorgde Heemkunde Boxtel een eerste serie cursusavonden over de Sint-Petrusbasiliek. Deze cursus 'Petrus-o-logie', die helemaal was volgeboekt, was een groot succes, zo bleek uit de reacties. Dit najaar wordt deze cursus daarom herhaald voor andere belangstellenden. Daarnaast werkt Heemkunde Boxtel aan een nieuwe serie lesmodules over de basiliek.

De herhalingscursus van dit najaar belicht een aantal historische en culturele aspecten van de Sint-Petrusbasiliek en omvat het volgende programma:

- 2 oktober: een (nadere) kennismaking met de Sint-Petrusbasiliek
- 23 oktober: de vensters van de basiliek (door Robert Zwanenberg)
- 30 oktober: Hendrik van Ranst en zijn rol bij de totstandkoming van de basiliek (door Hans de Visser)
- 6 november: de relatie tussen de basiliek en de Bloeddoeken en Bloedprocessie (door Christ van Eekelen)
- 13 november: de kanunniken van de basiliek (door Hans de Visser)
- 20 november: de bouwfases van de Petrusbasiliek, ook in vergelijking met andere kerken in de regio, zoals de Sint-Jan (door Wies van Leeuwen)
- 24 november: afsluitend bezoek aan de basiliek

De kosten van de cursus bedragen 65 euro per persoon. Bij de cursus is een rijk geïllustreerde syllabus inbegrepen. De eerste cursusavond op 2 oktober en het afsluitende bezoek op zaterdagmiddag 24 november vinden plaats in de Sint-Petrusbasiliek. Alle andere avonden worden georganiseerd in de educatieruimte van het oertijdmuseum aan de Bosscheweg 80 in Boxtel. De avonden starten om 19.30 uur en duren tot ongeveer 22.00 uur.

De inschrijftermijn is verstreken. Er hebben zich 18 deelnemers gemeld voor de cursus. Ondanks dat het maximum deelnemers op 15 was gesteld, gaat de cursus toch met 18 deelnemers van start.

Dag van de Brabantse Volkscultuur

20 oktober 2018 Oirschot

Bier en bierbrouwerijen in onze contreien

Brabant en bier hebben een lange gezamenlijke geschiedenis. Al in de middeleeuwen waren hier veel brouwerijen. Lange tijd veranderde er weinig in de manier van brouwen. Een grote ommezwaai kwam er in de 19de eeuw door de introductie van koelmachines. Kleine dorpsbrouwers die de overstap naar de koelmachine en het ondergistend bier niet konden maken, verdwenen. Uiteindelijk bleven in Noord-Brabant vier brouwerijen over: Bavaria, Dommelsch, Budels en de Trappisten.

In België vond een andere ontwikkeling plaats. De traditionele bieren konden zich hier beter handhaven en bleef de variatie in bieren lange tijd veel groter dan aan de ander kant van de grens. De laatste tijd is Noord-Brabant bezig met een inhaalslag. Veel kleine brouwerij hebben hun entree gemaakt op de biermarkt en hebben gezorgd voor een variatie in aanbod, waar je vroeger voor naar België moest.

De Dag van de Brabantse Volkscultuur wordt georganiseerd door het Samenwerkingsverband Volkscultuur. Hierin nemen deel Erfgoed Brabant, Brabants Heem en de Historische Vereniging Brabant. Dit jaar in samenwerking met Heemkunde Gouw Antwerpen.

Locatie: Hof van Solms, Koestraat 16 Oirschot

PROGRAMMA

- 10.00: Ontvangst van de deelnemers met koffie, thee
- 10.20: Ontvangst door de dagvoorzitter
- 10.30-11.10: Lennert Vissers: geschiedenis van het bier door de eeuwen heen, met uitstapjes naar het Vlaamse bier
- 11.15-11.55: Roel Mulder: auteur van 'Verloren bieren in Nederland' over de verschillen in biercultuur tussen Nederland en België
- 12.00-12.40: Theo Cuijpers: opkomst en ondergang van de Tilburgse brouwerij De Posthoorn
- 12.45-13.30: Lunch
- 13.45: Start rondleiding door Brouwerij De Kroon met degustatie
- 14.45-15.00: wandeling over Markt naar Museum de Vier Quartieren, museum voor volkscultuur
- 15.00-16.00: Rondleiding door Museum en Petrus Bandenkerk
- 16.00: afsluiting en naborrelen

Informatie www.brabantsheem.nl en aanmelden bij info@erfgoedbrabant.nl o.v.v. Dag van de Volkscultuur. Aanmelden vóór 13 oktober 2018

Heemkunde Boxtel

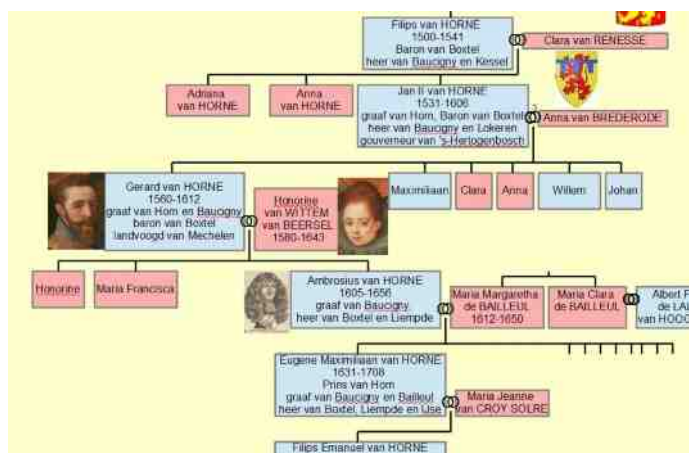
20 september om 11:30 uur

HONORINE VAN WITTEM VAN BEERSEL.

Door de aankoop van het schilderij van de barones van Boxtel, Honorine van Wittem van Beersel (1580-1643) door het Noordbrabants Museum (bron Brabants Dagblad 20-9-2018) wordt de stamboom van de Heren van Boxtel steeds meer 'aangekleed' met portretten. De stamboom, waarvan hier een detail, is te vinden op de website van Heemkunde Boxtel.

Zie: <https://heemkundeboxtel.nl/.../stamboom-alleheren-van-boxtel/>

Ook over haar echtgenoot Gerard van Horne (1560-1612) vind je meer informatie op de website van Heemkunde Boxtel

Heemkunde Boxtel

7 september om 20:03 uur

OPGRAVINGEN OUDE GEMEENTEHUIS EN DORPSPOMP

Tijdens werkzaamheden op de Markt werden de fundamenten van het oude gemeentehuis blootgelegd. Dit gemeentehuis werd gebouwd in 1843 en werd in 1937 afgebroken terwijl daarachter het nieuwe gemeentehuis (het huidige) werd gebouwd. Voor het oude gemeentehuis stond ongeveer midden op de Markt de dorpspomp. Op oude foto's is die pomp nog te zien. Waarschijnlijk werd ook de put, behorende bij die

pomp, opgegraven. Voor meer foto's van het oude gemeentehuis zie: www.beeldbankboxtel.nl De kleurenfoto's werden gemaakt door Rini van Oirschot. De oude foto's vind je op de beeldbank. Voor meer informatie over de werkgroep Archeologie van Heemkunde Boxtel bekijk de website: www.heemkundeboxtel.nl

Heemkunde Boxtel

24 augustus om 18:58 uur

OPSPORING VERZOCHT

Dit is een geschilderd portret van Cees van Diessen. Geboren in Boxtel op 26 juni 1887 en overleden in Boxtel op 29 januari 1969. Hij trouwde in 1923 met Adriana Traa.

Het schilderij werd vervaardigd in 1909 toen Cees tuinman op Stapelen was.

Wie kent familieleden van deze Cees van Diessen, die

iets over hem kunnen vertellen? Foto: Rini van Oirschot

Heemkunde Boxtel

29 augustus om 15:24 uur

Vanaf 27 september 2018 zullen de lezingen van Heemkunde Boxtel op donderdagavond gehouden worden. Ook de bestuursvergaderingen worden op donderdagavond gehouden.

Daarom is besloten om de donderdagavondzitting van de Heemkamer met ingang van 27 september te beëindigen.

De Heemkamer is dan alleen geopend op vrijdagmorgen van 10:00 uur tot 13:00 uur.

U vindt de Heemkamer in het oude Piet Dorenbosch-museum. Ingang via de VVV winkel of in het smalle gangetje

naast het gemeentehuis, het Magdalena's Pad.

In de Heemkamer vindt u een uitgebreide bibliotheek met veel historie en andere wetenswaardigheden over Boxtel.

De index van de boekenbank kunt u raadplegen via www.beeldbankboxtel.nl/cgi-bin/boeken.pl

Maar ook via de website www.heemkundeboxtel.nl

Indien onbestelbaar:
De Houtbreker 23, 5283 ME Boxtel

U wilt een stukje schrijven!

U mag zelf ook kopij aanleveren voor een van de volgende nieuwsbrieven. Lever uw tekst aan als Word-bestand en voeg daar eventuele foto's bij.

Colofon

VOORZITTER:

Wilbert Steenbakkers
Kennedystraat 14
5298 TR Liempde
Telefoon: 06-55515561
E-mail: voorzitter@heemkundeboxtel.nl

PENNINGMEESTER

Nellie van den Brandt-Boselie
E-mail: penningmeester@heemkundeboxtel.nl
Telefoon: 0411-678303
Rek.nr.: NL79 RABO 0128712880 t.n.v. Heemkundekring
Boxtel

SECRETARIS EN LEDENADMINISTRATIE:

Christ van Eekelen
De Houtbreker 23
5283 ME Boxtel
Telefoon: 0411-675818
Website: www.heemkundeboxtel.nl
E-mail: secretaris@heemkundeboxtel.nl

REDACTIE:

Christ van Eekelen
Hanneke van der Eerden

REDACTIEADRES:

De Houtbreker 23
5283 ME Boxtel
E-mail: redactie@heemkundeboxtel.nl

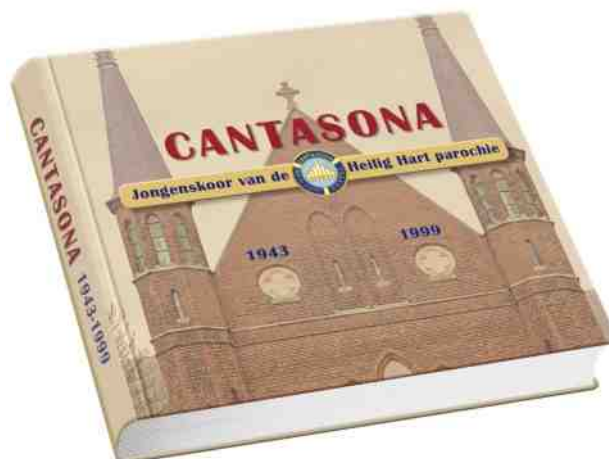

Jongenskoor Cantasona, Boxtels cultureel erfgoed

Jongenskoor Cantasona 1950 in matrozenuniform

Jongenskoor Cantasona van de Heilig Hartparochie in Boxtel is jarenlang van grote betekenis geweest voor het muzikale en culturele leven in Boxtel en ver daarbuiten. Ook voor de honderden jongens die lid waren van het koor, heeft dit heel veel betekend.

De groep Averroës (5 oud-leden van Cantasona) is in 2012 al begonnen met het verzamelen van allerlei materiaal om dit stukje Boxtels Erfgoed op te waarderen en te behouden.

In 2016 werd het initiatief genomen om een boek over Cantasona samen te stellen. Deze bloemlezing van 56 jaar Cantasona zal op 24 november 2018 worden gepresenteerd.

De presentatie zal plaatsvinden tijdens een reünie die Averroës voor oud-leden gaat organiseren. Tevens is in Museum Bostel een tentoonstelling over Cantasona van 6 oktober tot en met 2 december 2018. In het kader van deze tentoonstelling zal op zondag 25 november ook een lezing in het MuBo worden gegeven.

Informatie over dit Cantasona-project:

www.jongenskoorcantasonaboxtel.nl

contact: Kees Doevendans k.doevendans@telfort.nl

Of telefoon: 06 33 90 94 28